

N:r 196.

Utlåtande i fråga om upptecknande och tryckning af yttranden hos stadsfullmäktige, tryckning af protokollen och dessa yttranden samt ändringar i dithörande delar af arbetsordningen.

Vid sammanträdet den 1 sistlidna april väckte och aflemnade herr Söderlund ett skriftligt förslag af detta innehåll:
»Vid stadsfullmäktiges i Stockholm första sammanträde, hvilket egde rum den 20 april 1863, beslöto fullmäktige, att intet diskussionsprotokoll skulle föras

vid fullmäktiges sammanträden, utan endast en anteckning göras i protokollet om beslutet, såvida icke af någon talare särskildt yrkades, att hans yttrande skulle i protokollet intagas, i hvilket fall således detta skulle ske.

Sedan dess har, såvidt jag kunnat finna, frågan om diskussionsprotokolls förande vid sammanträdena icke af fullmäktige blifvit behandlad.

Ofvan nämnda beslut fattades på hemställan af öfverståthållaren-ordföranden och var den första åtgärd, Stockholms stadsfullmäktige vidtogo som korporation och styresmän för kommunen. Att denna åtgärd blef af negativ beskaffenhet, synes mera hafva berott på ordförandens personliga uppfattning af saken än på fullmäktiges vägande af skälen för och emot nyttan af diskussionsprotokoll. Ty fullmäktige hade nämligen då ännu icke tillsatt hvarken beredningsutskott eller nämnder, så att frågan kunnat undergå någon förberedande utredning, hvadan ordförandens hemställan godkändes omedelbart vid dess framställande och utan att, såvidt protokollet visar, ens hafva blifvit underkastad någon som helst kritik.

Det synes mig vara på tiden, att denna fråga upptages till förnyad pröfning, synnerligast som den enligt mitt förmenande har en ganska vigtig innebörd och medgifvandet, att den talare, som särskildt påyrkar, att hans yttrande skall protokollföras, uppenbarligen icke har någon som helst praktisk betydelse. De flesta fullmäktige torde för öfrigt vara i okunnighet om befintligheten af detta medgifvande.

Söker man bilda sig ett omdöme, hvad ett sådant diskussionsprotokoll kommer att hufvudsakligast innehålla, så finner man, att det visserligen kommer att upptaga samma ämnen, som blifvit behandlade i utskottets utlåtanden och memorial, men att betydligt trognare än dessa återgifva de verkliga motiv, som legat till grund för fullmäktiges beslut i de afhandlade frågorna, för så vidt därvid förekommit skilda åsikter och haft till följd någon diskussion. Men det kommer därjämte att upptaga hvad som under debatterna förekommer af sakliga upplysningar af fackmän på skilda områden, af uttalade nya synpunkter och idéer, af anmärkningar mot vederbörande öfver vidtagna eller underlåtna åtgärder, och deras försvar däraf, af framhållna vigtiga principiella synpunkter och mera sådant.

Och då icke mindre än 100 stycken af kommunens, som man väl teoretiskt får antaga, för dess angelägenheter skötsel bäst lämpade och mest intresserade medlemmar sammanträda i medeltal en gång i månaden för öfverläggningar till samhällets bästa, ett samhälle som tillika är landets hufvudstad och sålunda bör gå i spetsen i en mängd vigtiga kulturella frågor, synes det mig, att dessa protokoll böra komma att innehålla en ganska afsevärd mängd af vetande och

idéer, hvaraf samtid och efterkommande kunna tillgodogöra sig det goda för framtida arbeten.

Detta säger mig för öfrigt min erfarenhet från stadsfullmäktiges förhandlingar. Icke så sällan har jag haft orsak beklaga, att icke intressanta och sakrika anföranden blifvit bevarade genom stenografiskt upptecknande, likasom jag haft orsak göra det vid anföranden af personer, hvilkas auktoritet förmått gifva åt anförandena en större vikt, än deras innebörd varit värda, och såmedelst förorsakat beslut, som blifvit till hinder eller skada för ett sundt arbete och således icke bort hafva förekommit.

Frågan om diskussionsprotokoll kan emellertid ses ur flera synpunkter, hvarför man nog äfven torde kunna framhålla, att befintligheten af ett sådant protokoll också kan leda till obehagligheter. Det beror då på, om fördelarna komma att i någon väsentlig grad öfverväga de senare. För min del är jag fullt öfvertygad, att detta blir händelsen i så hög grad, att kostnaden och besväret med ett dylikt protokoll icke kommer att spela någon som helst roll i jämförelse därmed.

Det skulle säkerligen heller icke vara någon svårighet att ådagalägga detta, samt att innehållet i ett sådant protokoll kan blifva till stor nytta för fullmäktige själfva, utskottet, nämnderna och tjänstemännen, äfvensom att det, såsom erhållande ett mycket lättlästare innehåll än utskottets utlåtanden med bihang, kan komma att mera allmänt läsas än dessa och därigenom blifva till väckelse för samhällets valmän att liffigare intressera sig för skötseln af stadens angelägenheter, hvilket torde vara väl behöfligt, om icke denna skötsel skall, i mån som den växer i vikt och storlek, komma att faktiskt utöfvas af tjänstemännen och således fullmäktige-institutionen nedfalla till att blifva endast en skylt för själfstyrelseprincipen.

Men då meningen med denna motion icke är att nu väcka förslag om sådant protokolls förande, utan endast om utredning af frågan, må det sagda vara nog för att påvisa, att den är värd beaktande.

Jag skall endast därtill meddela, att öfver Köpenhamns borgarerepresentanters förhandlingar har diskussionsprotokoll blifvit fördt under 56 års tid och tillsammans med magistratens och utskottens framställningar varit i tryck tillgängligt för allmänheten. Protokollet redigeras där af ett bland representanterna valdt redaktionsutskott.

På efterfrågan har jag erfarit, att man därstädes icke skulle vilja undvara detta protokoll.

På grund af hvad jag sålunda anfört tillåter jag mig vördsamt föreslå:

att beredningsutskottet anmodas inkomma till fullmäktige med yttrande, huruvida icke från och med nästa års början diskussionsprotokoll öfver stadsfullmäktiges förhandlingar bör föras, samt att, i fall detta anses, äfven framlägga förslag till denna angelägenhets ordnande.»

I infordradt yttrande öfver detta förslag har drätselnämndens första afdelning anfört följande:

»Genom remiss den 20 sistlidna maj har till drätselnämndens första afdelnings utlåtande hänskjutits en af herr C. A. Söderlund hos stadsfullmäktige väckt motion, att beredningsutskottet måtte anmodas inkomma med yttrande, huruvida icke från och med 1898 års början diskussionsprotokoll öfver stadsfullmäktiges förhandlingar borde föras, samt att, i fall så ansåges, äfven framlägga förslag till denna angelägenhets ordnande. Till kännedom vid detta ärendes behandling har vidare till afdelningen öfverlemnats en af notarierna hos riksdagens andra kammare Allan Cederborg och Henning Elmquist med anledning af herr Söderlunds omförmälda motion till stadsfullmäktige insänd promemoria, innefattande dels uppgifter om upptecknandet af förhandlingarna hos kommunalrepresentationerna i utländska städer, dels äfven ett anbud att inom 14 dagar efter hvarje stadsfullmäktigsammanträde aflemna ett renskrifvet exemplar af diskussionsreferatet emot en årlig ersättning af 2,500 kr.

Såsom skäl för ett fullständigt upptecknande af stadsfullmäktiges förhandlingar har motionären hufvudsakligen framhållit önskvärdheten af att kunna bevara de nya grunder, som vid stadsfullmäktiges öfverläggningar anföras till stöd för fullmäktiges beslut, äfvensom de nya synpunkter och idéer, som i öfrigt uttalas vid berörda öfverläggningar. Enligt den erfarenhet, afdelningens ledamöter kunnat bilda sig, förhåller det sig emellertid så, att endast sällan de muntliga förhandlingarna hos stadsfullmäktige lemna nya bidrag till lösning af föreliggande frågor utöfver hvad de tryckta handlingarna innehålla, och att med hänsyn till dessa undantag införa ett fullständigt diskussionsprotokoll synes afdelningen vara en alltför vidlyftig och kostsam apparat. Då verkligen nya upplysningar hos stadsfullmäktige vållat tveksamhet, huruvida ett ärende blifvit af de förberedande delegationerna rätt bedömdt, har i allmänhet så förfarits, att ärendet återremitterats för vidare utredning, hvarvid anledningen till återremissen i korthet angifvits i fullmäktiges protokoll. För delegationerna och stadsfullmäktige torde dessa korta anteckningar hafva varit för ändamålet tillräckliga. I de mycket sällsynta fall åter, då stadsfullmäktige fattat definitiva beslut i strid mot föreliggande förslag, och dessa beslut behöft motiveras i utgående skrivelser, torde ej någon svårighet

hafva mött för beredningsutskottet att utan särskildt diskussionsprotokoll uppsätta en sådan motivering i enlighet med de inom stadsfullmäktige uttalade åsikter. Och slutligen, då det gäller framförandet af nya synpunkter och förslag, finnes ju alltid motionsformen att använda.

Ett fullständigt diskussionsprotokoll öfver stadsfullmäktiges förhandlingar är således enligt afdelningens mening icke af behovet påkalladt för stadsfullmäktige eller deras underlydande myndigheter och tjänstemän. Utöfver de kommunala handlingarna lemna de offentliga tidningarna fullt tillräckliga referat, och äfven för den stora allmänheten torde dessa referat vara tillfredsställande.

Återstår då att pröfva, om den ifrågasatta nyheten, ehuru icke behöflig, kan anses varda till sådant gagn, att den på grund däraf borde införas. Afdelningen befarar emellertid, att den snarare kunde blifva till skada. Från motsvarande områden finnes nämligen en gifven erfarenhet, att ett fullständigt diskussionsprotokoll har till följd en icke oväsentlig förlängning af de muntliga förhandlingarna. Om detta skulle blifva förhållandet äfven i Stockholm, torde sådant få anses såsom en allvarsam olägenhet i betraktande af de stora anspråk, det kommunala arbetet redan förut ställer på de frivillige deltagarne i detsamma.

Med erinran slutligen, att, därest ett diskussionsprotokoll öfver hufvud taget skulle varda till någon nytta, detsamma väl borde i sin helhet tryckas, i hvilken händelse kostnaden säkerligen skulle stiga åtskilligt öfver ofvan omförmälda 2,500 kronor, finner sig afdelningen, på grund af hvad här ofvan anförts, föranlåten hemställa, att den remitterade motionen ej måtte föranleda vidare åtgärd.»

Då utskottet efter att hafva låtit, sedan afdelningens yttrande inkommit, genom delegerade utreda frågan om sättet för sakens utförande, därest förslaget vunne afseende, nu går att yttra sig öfver samma förslag, medgifver utskottet villigt, att den åsigt, afdelningen uttalat, kan anses hafva beaktansvärda skäl för sig. Då utskottet det oaktadt kommit till ett annat slut, beror detta därpå, att de skäl, som å andra sidan tala för diskussionernas upptecknande och dessas samt protokollens tryckning, enligt utskottets uppfattning äro viktigare än betänkligheterna.

Kommunalstyrelsen i rikets första kommun kan och får ej vara likgiltig därför, att omdömet om dess verksamhet grundar sig på lätt tillgängliga och fullt tillförlitliga handlingar. Till de åtgärder, som i detta syfte förut vidtagits, skulle

utgifvandet från trycket af stadsfullmäktiges förhandlingar, däri inbegripen diskussionen, stenografiskt återgifven, utgöra ett komplement.

En annan, ej mindre viktig synpunkt är den, att då ärenden, som en gång varit föremål för stadsfullmäktiges behandling, ånyo till dem återkomma, vare sig på grund af återförvisning eller till följd af nytt uppslag, det är af ostridigt gagn att erhålla tillförlitliga upplysningar om hvad vid det föregående tillfället yttrats för att få tillräcklig ledning för lämpligaste sättet att behandla ärendet, när det skall åter förekomma.

Äfven i det hänseendet kan de vid stadsfullmäktiges sammanträden afgifna yttrandens upptecknande vara till nytta, att man såmedelst får reda på den verkliga innebörden af ett eller annat beslut, hvars syfte af någon anledning ej framgår af de på förhand tryckta handlingarna.

Att de kostnader, som skulle blifva förenade med ett bifall till förslaget, på det sätt utskottet tänkt sig detsamma genomfördt, icke böra kunna anses afskräckande, framgår enligt utskottets uppfattning af den här nedan omförmälda beräkning.

Huruvida åter en på stenografisk väg anordnad uppteckning af yttrandena vid stadsfullmäktiges sammanträden skulle hafva den af drätselnämndens första afdelning befarade påföljd, att de muntliga förhandlingarna förlängdes, är naturligtvis omöjligt att kunna på förhand med säkerhet beräkna; men sannolikheten häraf synes utskottet ej synnerligen stor. Med lika mycket skäl kan antagas, att yttrandenas stenografiska återgifvande med deras därefter följande tryckning kunde få en motsatt verkan.

Beträffande därefter det sätt, hvarpå saken, om den beslötes, borde ordnas, har ofvan omförmälda utredning af utskottets delegerade gifvit följande vid handen:

»Hvad först angår kostnaderna för anordnande af stenografisk uppteckning af stadsfullmäktiges förhandlingar, hafva i en till utskottet den 12 maj 1897 ingifven promemoria två sakkunnige, nämligen notarierna hos riksdagens andra kammare under då pågående riksmöte Allan Cederborg och Henning Elmquist, förklarat, att de, efter tagen kännedom om sammanträdenas längd och antal hos stadsfullmäktige under de senare åren, trodde sig kunna antaga, att två stenografer skulle erfordras för förhandlingarnas fullständiga återgifvande, hvarjämte de anmält sig villige åtaga sig stenograferandet af stadsfullmäktiges förhandlingar mot ett årligt arvode af 2,500 kronor tillsammans. Sedermera har, till besvarande af därom framställd fråga, doktor Elmquist i bref den 2 innevarande september meddelat, att två stenografer kunna på ett fullt tillfredsställande sätt stenografera

ett helt sammanträdes förhandlingar, äfven om dessa skulle draga ut på tiden, såsom exempel hvarpå doktor Elmquist anført, att han stenograferat mötesförhandlingar oafbrutet i fyra timmar. I sammanhang härmed förklarar doktor Elmquist, att han och notarien Cederborg vidhålla sitt förut ingifna anbud samt att deras mening med detta varit, att, om vid något särskildt stadsfullmäktigesammanträde flere stenografer skulle erfordras, de skulle ega att i mån af behof tillkalla sådana för att på deras ansvar och mot godtgörelse af dem biträda vid stenograferingen. Vid sådant förhållande torde man kunna utgå ifrån, att endast två ordinarie stenografer behöfva anställas, och att kostnaden för stenograferingen och stenogrammens renskrifning icke behöfver beräknas till mer än 2,500 kronor.

Då redigering och tryckning skulle ombesörjas genom stadsfullmäktiges kansli, återstår endast att till nämnda belopp lägga själfva tryckningskostnaden. För att finna någon ledning för dennas beräkning har i riksdagens båda kamrars tryckta protokoll uträknats det ungefärliga utrymme, som därstädes upptages af själfva öfverläggningen vid ett sammanträde, voteringar o. d. oberäknade. Af denna undersökning har framgått, att diskussionen kan anses hafva i medeltal föranledt ett protokollstryck af 11 rader för hvarje minut. Enligt den approximativa beräkning, som därefter anställts angående den tid, hvilken under stadsfullmäktiges sammanträden åren 1896—1898 upptagits af öfverläggningar, kan längden af denna tid uppskattas till 35 timmar, d. v. s. 2,100 minuter om året. Följaktligen skulle 23,100 rader behöfva tryckas, hvilket, då hvarje sida upptager 47 rader, gör 491 sidor, eller i det närmaste 32 ark. Det utrymme, som utöfver diskussionen skulle, enligt en på 1897 års protokoll stödd beräkning, krävas, utgör 10 ark, hvadan protokollen med diskussion komme att sannolikt upptaga 42 ark. Med begagnande af fullgodt papper, jämlikt bilagdt prof, och med antagande af upplagens storlek till 500 exemplar, har tryckningskostnaden härför af Beckmanska boktryckeriet uppgifvits till 1,800 kronor.

Sammanräknade årliga kostnaden för stenografiska uppteckningen af de vid stadsfullmäktiges sammanträden förda öfverläggningar och dessas tryckning tillika med själfva protokollen kan alltså antagas komma att uppgå till 4,300 kronor, hvilket belopp dock endast såsom approximativt kan uppgifvas.

Beträffande därefter tillvägagångssättet i öfrigt med ifrågavarande stenografiska referat vill utskottet först och främst fästa uppmärksamheten på nödvändigheten af att behandla dessa referat såsom fristående från det egentliga, lagstadgade protokollet och endast utgörande en bilaga till detta. Enligt kommunalförordningen är nämligen protokollet det aktstycke, från hvars offentliga uppläsande

besvärstiden räknas (§ 49, jämförd med § 24). Det är tillika den handling, på hvilken expedierandet af underrättelser om stadsfullmäktiges beslut, ofta genom protokollsutdrag, skall grunda sig. Hvarken det ena eller andra bör mer än nödigt är fördröjas. Men detta skulle ske, om protokollets justering skulle uppskjutas till dess, att de stenografiska anteckningarna hunnit renskrifvas och aflemnas samt därefter under någon tid varit tillgängliga för granskning.

Detta sistnämnda, att anteckningarna hållas tillgängliga för granskning, anser utskottet som en oundviklig förutsättning för hela den ifrågasatta anordningen. Huru skickliga och samvetsgranna stenograferna än må vara, har dock erfarenheten visat, att de kunna göra sig skyldiga till svåra missförstånd och förbiseenden. Ingen kan bättre än talarne själfva utöfva kontroll härå. Att beröfva dem möjligheten till en dylik kontroll skulle vara orätt mot dem och för öfrigt motverka hvad man ju vill vinna, nämligen en så vidt möjligt korrekt uppteckning af hvad vid sammanträdet verkligen yttrats. För ändamålet torde vara tillräckligt att stadga en tid af sex helgfria dagar, under hvilka det renskrifna stenografiska referatet skall vara tillgängligt i stadsfullmäktiges expedition. Den som under denna tid icke begagnar sin granskningsrätt får skylla sig själf, i fall uppteckningen af hans anförande befinnes mer eller mindre oriktig eller ofullständig. Något uttryckligt medgifvande att hemtaga de renskrifna referaten eller få dem till sig hemsända i och för granskning bör icke lemnas, utan må sådant vara beroende på öfverenskommelse i särskilda fall med stadsfullmäktiges sekreterare, som är ansvarig för att samtliga till honom af stenograferna aflemnade referat varda i stadgad ordning bilagda protokollet och sedermera till trycket befordrade.

Den till tiden begränsade granskningsrätt, som sålunda anses böra stadgas, bör dock icke heller till sin omfattning vara obegränsad. Fall lära icke hafva saknats, då dylik rätt blifvit missbrukad, så att talare uteslutit hvad de verkligen sagt eller tillagt hvad de alldeles icke sagt. Detta bör uttryckligen förbjudas, för så vidt ändringarna skulle afse uttryck, som framkallat protester eller repliker från efterföljande talare eller kanske till och med gifvit anledning till ingripande från ordförandens sida. Det bör gifvetvis äfven förbjudas, om ändringarna skulle gälla vare sig gjorda yrkanden, som faktiskt ledt till propositioner och beslut, eller ett yttrandes sakliga innehåll, hvilket i ett eller annat hänseende kan hafva inverkat på detta beslut, ja kanske rent af varit för detsamma bestämmande.

Såsom korrektiv mot antydda missbruk ligger närmast till hands att tänka sig slutliga godkännandet af det stenografiska referatet beroende på beslut af stadsfullmäktige. Detta måste utskottet dock af praktiska skäl alldeles afstyrka.

Antingen skulle, som i riksdagens kamrar, uppläsning af de särskilda eller något särskildt yttrande ega rum endast då sådant af någon stadsfullmäktig yrkades, eller ock skulle vid hvarje stadsfullmäktiges sammanträde fullständig uppläsning ske af referatet öfver diskussionen vid föregående sammanträde. I förra fallet komme godkännandet att endast undantagsvis blifva något annat än en tom formalitet, i det senare åter komme proceduren att upptaga icke ringa tid och trycka som en död last på stadsfullmäktiges sammanträden. I intetdera fallet kunde, å andra sidan, undvikas, att en mot affattningen af något särskildt yttrande eller mot tilläfventyrs däri vidtagna ändringar gjord anmärkning framkallade öfverläggningar, kanske både långvariga och obehagliga utan något däremot svarande gagn.

Att åter åt beredningsutskottet uppdraga godkännandet jämväl af diskussionsreferaten vore att ålägga utskottet ett nytt, i hög grad ömtåligt och grannlaga värf, hvilket för att ordentligt och samvetsgrannt fullgöras kunde komma att alltför mycket taga i anspråk tid och krafter, som helt säkert skulle kunna på ett för kommunen mera fruktbarande sätt användas.

Utskottet föreställer sig, att, om uttryckligt förbud meddelas mot sådana ändringar, som ofvan antydts, hvarje stadsfullmäktig skall låta sig angeläget vara att ställa sig detta till efterrättelse. Men skulle undantagsvis någon göra sig skyldig till påfallande öfverträdelse däraf, torde sådant icke undgå att både hos stadsfullmäktige och inom pressen framkalla anmärkningar af den art, att intet annat korrektiv mot granskningsrättens missbruk lär vara behöfligt.

I betraktande af allt detta har utskottet funnit lämpligast att icke ifrågasätta någon vidare justering af diskussionsreferaten än den, som talarne själfva inom stadgad tid verkställa. De yttranden, som vid den tidens utgång icke blifvit sålunda granskade, skola ändock anses godkända, hvarefter samtliga yttrandena biläggas protokollet för det sammanträde, vid hvilket de afgifvits.»

Med yttrandenas återgifvande på stenografisk väg förfaller grunden för den rätt, stadsfullmäktig hittills haft att vid protokollets justering afgifva sitt särskilda yttrande, att biläggas protokollet. Då emellertid stadgandet härom brukat uppfattas så, att det innebär rätt att vid justeringen aflemna reservation mot ett beslut, har det äldre stadgandet ansetts böra utbytas mot den bestämmelse, att i protokollet skola upptagas reservationer, dock, med hänsyn därtill att till protokollet hör endast hvad vid sammanträdet sig tilldragit, blott sådana reservationer, som afgifvits vid själfva sammanträdet.

Så vidt utskottet kunnat finna, erfordras för införande af den ifrågavarande anordningen ingen ändring i den för Stockholm gällande kommunalförfattningen. De bestämmelser, som behövas, hafva alla rätteligen sin plats i arbetsordningen för Stockholms stadsfullmäktige och deras beredningsutskott, hvilken enligt § 31 i kommunalförordningen är beroende uteslutande på stadsfullmäktige själfva. De delar af nämnda arbetsordning, i hvilka ändringar eller tillägg böra för ändamålet göras, äro §§ 16, 24 och 28, hvilka, i händelse af bifall till herr Söderlunds motion, torde böra erhålla nedanstående ändrade lydelse.

Med stöd af det nu anförda, och då medel till bestridande af de kostnader af omkring 4,300 kronor, som, enligt hvad ofvan angifvits, komme att orsakas af omförmälda stenografering samt tryckningen af stadsfullmäktiges protokoll med tillhörande yttranden, torde böra beredas genom höjande af anslaget till skrif- och tryckkostnader, böcker och dylikt och därför ej behöfva första gången anvisas förr än i staten för nästa år, med hvilket år sakens utförande lämpligen tager sin början, föreslår utskottet nu stadsfullmäktige besluta:

att från och med år 1899 de vid stadsfullmäktiges sammanträden afgifna yttranden skola stenografiskt upptecknas och jämte protokollen så fort ske kan befordras till trycket; samt

att nedanstående paragrafer i arbetsordningen för stadsfullmäktige och deras beredningsutskott skola från och med samma tid erhålla denna ändrade lydelse:

§ 16. *Protokollet skall upptaga en kort framställning af handlagda ärenden, namnen å dem, som under uppkommen öfverläggning yttrat sig, ordförandens propositioner samt å dem afgifna svar och, där omröstning egt rum, huru densamma utfallit, äfvensom vid sammanträdet afgifna reservationer.*

Till upplysning, huru vid öppen omröstning hvarje fullmäktig röstat, skall däröfver förd anteckningslista, undertecknad af dem, som vid anteckningen biträdt, protokollet biläggas.

Yttranden, som vid sammanträde förekomma, skola af särskildt för sådant ändamål anställda personer, så vidt ske kan, ordagrannat upptecknas och före kl. 3 e. m. på fjortonde dagen efter den, då sammanträdet hölls, renskrifna och försedda med uppsättarens namnteckning, aflemnas i stadsfullmäktiges expedition,

där de under näst följande sex helgfria dagar skola vara för granskning tillgängliga å tider, som af beredningsutskottet bestämmas.

Vid granskningen må ändring icke göras i yrkanden, som inverkat på propositionernas framställande och stadsfullmäktiges beslut, ej heller i det sakliga innehållet i öfrigt af hvad talaren verkligen yttrat eller i sådana af talaren begagnade uttryck, hvilka af en följande talare blifvit åberopade eller ock föranledt särskildt uttalande af ordföranden.

Efter utgången af nämnda sex dagar skall, utan hinder däraf, att den medgifna granskningsrätten icke blifvit under sagda tid begagnad, uppteckningen af samtliga vid sammanträdet afgifna yttranden anses som slutligen godkänd och biläggas det öfver sammanträdet förda protokoll.

§ 24. Hvarje beredningsutskottets utlåtande skall jämte därifrån skiljaktiga, skriftligen afgifna meningar befordras till trycket i fortlöpande nummerordning för året samt ett exemplar däraf till en hvar af stadsfullmäktige öfverlemnas sist vid det tillfälle, då kallelse meddelas till det sammanträde, vid hvilket ärendet första gången skall hos fullmäktige handläggas; och eger utskottet att därjämte låta såsom bilagor trycka sådana till ärendet hörande handlingar, som utskottet anser vara af den vikt, att innehållet af desamma bör i dess helhet komma till fullmäktiges kännedom.

De vid stadsfullmäktiges sammanträden förda protokoll jämte därvid enligt § 16 lagda yttranden skola likaledes, på det sätt och i den ordning, beredningsutskottet eger närmare bestämma, till trycket befordras och till en hvar bland stadsfullmäktige utdelas.

Underrättelse om fullmäktiges beslut i anledning af beredningsutskottets utlåtanden skall därjämte i korthet införas i något följande häfte af sagda utlåtanden.

§ 28. Stadsfullmäktiges sekreterare tillsättes af fullmäktige, på sätt å allmänt sammanträde beslutes. Den sekreteraren till biträde anställde kanslist tillsättes af beredningsutskottet.

Sekreteraren åligger: att föra protokollen vid fullmäktiges och beredningsutskottets sammanträden, uppsätta och expediera utlåtanden och beslut, ombesörja brefväxlingen, upprätta och efter hvarje kvartals slut till drätselnämnden aflemna böteslängd, bestyrka riktigheten af protokollsafskrifter, tillhandaga ordföranden vid föredragningslistans uppsättande, tillse att de upptecknade yttranden, om hvilka § 16 förmäler, varda inom stadgad tid och i behörig ordning aflemnade samt protokollet bilagda, ombesörja tryckning och korrekturläsning af stadsfull-

mäktiges protokoll jämte därvid lagda yttranden äfvensom beredningsutskottets utlåtanden jämte därtill hörande bilagor, hafva inseende öfver det sätt, hvarpå diariet och öfriga föreskrifna anteckningar föras samt arkivet vårdas, och i öfrigt lemna det tjenstebitråde, därom ordföranden eller utskottet honom anmodar.

Kanslisten åligger: att föra diarium och andra anteckningar, hvilka af fullmäktige eller beredningsutskottet anses erforderliga, vårda arkivet, besörja utskrifter af expeditioner, biträda vid kollationering och korrekturläsning samt i öfrigt lemna det tjenstebitråde, därom ordföranden, utskottet eller sekreteraren honom anmodar.

Sekreteraren och kanslisten skola å tid, som beredningsutskottet för hvardera föreskrifver, för upplysningars meddelande till städes vara å det rum, som för sådant ändamål varder bestämdt; börande underrättelse om de sålunda fastställda tiderna vara å expeditionsrummets dörr anslagen.

Skulle sekreteraren eller kanslisten af sjukdom eller annat laga förfall vara hindrad att sin tjenst förrätta, anmäle han sådant för ordföranden, som eger förordna annan lämplig person att på ordinarie innehafvarens bekostnad hans tjensteåligganden under tiden bestrida.

Stockholm den 6 oktober 1898.

Reservationer.

Herrar *Fränckel* och *Nyström* yrka afslag å herr *Söderlunds* förevarande förslag.

Herr *Törneblad* har anmält afvikande mening, särskildt med afseende dels å reservationsrätten, dels ock å den tid, inom hvilken de stenografiska referaten skola aflemnas, och hvad därmed eger sammanhang, äfvensom i fråga om kontrollen å ändringar i eller uteslutningar från talares refererade yttranden.

Herr *Sundström* har anmält, att han ej deltagit i ärendets slutliga handläggning hos utskottet.